

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, declarat de inculpatul

*Cocean Marcel XXXXXX, născut la
xx xxxxxx, originar și locuitor al mun. XXXXXXXX, com.
XXXXXXXXXX, str. XXXXXX xx, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 30.08.2017 – 06.11.2017,
instanța de apel: 07.12.2017 – 20.12.2017,
instanța de recurs: 06.03.2018 – 25.04.2018.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 06 noiembrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Cocean Marcel în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, a fost încetat în temeiul Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 26-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare, a fost respinsă ca nefondată.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada lunilor mai – iunie 2009, aflându-se la intersecția bd. Ștefan cel Mare cu str. Bulgară, mun. Chișinău, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul de a procura din Germania un automobil de model Audi A6, prin înșelăciune și abuz de încredere a primit de la Todorocșean V. 1500 euro, ce constituiau conform cursului oficial 22.440 lei, neonorându-și respectiv angajamentul, a însușit mijloacele bănești, astfel cauzându-i lui Todorocșean V. un prejudiciu considerabil.

Tot el, la 04.11.2009, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul de a procura și transporta din Germania un automobil de model „Toyota Corolla” până la 11.11.2009, în timp ce se afla la magazinul Tiras situat în mun. Chișinău la intersecția străzii P. Zadnipru cu bd. Mircea cel Bătrân, a primit de la Voinițchi A. suma de 2.600 euro, care conform cursului oficial constituiau 42.068 lei, respectiv nu și-a onorat angajamentul, însușind mijloacele bănești, cauzându-i lui Voinițchi A. un prejudiciu considerabil.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate vina și faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Deoarece aceste probe i-au confirmat integral vinovăția, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Totodată, dat fiind că inculpatul a manifestat căință activă în cadrul procesului penal, a recunoscut comiterea faptei prejudiciabile, a reparat integral prejudiciul cauzat părților vătămate, fapt confirmat prin înscrisuri anexate la materialele cauzei, că a dat acordul în scris privind aplicarea față de el a actului de amnistie, se impune soluția încetării procesului penal în temeiul Legii nr. 210, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În același timp, instanța a reținut că potrivit art. 227 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Astfel, cererea procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare suportate urmează a fi respinsă ca nefondată.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, of. Centru, Alexandru Casir, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de la inculpat să fie încasate cheltuielile judiciare în sumă de 21.007,4 lei.

Apelantul a invocat, că la 24.08.2016, inculpatul a fost extrădat din Federația Rusă, în Republica Moldova, pentru tragere la răspundere penală, fiind suportate, cheltuieli pentru procedura de extrădare din contul bugetului de stat în mărime de 21.007,4 lei.

Conform art. 227 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuielile cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar cheltuielile de extrădare fac parte din acțiunile procesual penale îndreptate pentru buna desfășurare a procesului penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, apelul a fost admis, casată sentința parțial și pronunțată o nouă hotărâre.

De la Coceban Marcel s-a încasat în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 21.007,4 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut, că la 24 august 2017, Coceban M. a fost extrădat din Federația Rusă, pentru a fi tras la răspundere penală, iar potrivit certificatului

prezentat de către Direcția finanțe a Inspectoratului General al Poliției, pentru extrădarea acestuia au fost suportate din contul bugetului de stat 21.007,4 lei, dintre care: diurna: 3 zile x 40 euro (conform HG nr. 10 din 05.01.2012) = 120,00 euro x 22,2609 (cursul valutar la data plecării) x 2 persoane = 5342,60 lei; cazare: 2 zile (3386,90 lei) x 2 persoane = 6773,80 lei; transport: bilete avia 3663,00 lei x 2 persoane + 1565,0 lei (bilet pentru infractor) = 8891,00 lei.

Cocean Marcel avea cunoștință de derularea procesului penal care îl privea, organul de urmărire penală i-a înaintat învinuirea, a fost recunoscut în calitate de bănuit. Necătând la aceasta, inculpatul s-a eschivat de la urmărirea penală, părăsind teritoriul Republicii Moldova cu scopul de a evita răspunderea penală, săvârșind astfel un abuz procesual, punând statul în situația de a suporta cheltuieli pentru căutarea internațională, reținerea și extrădarea lui.

Urmărirea penală s-a desfășurat din anul 2010 până în 2017, din culpa inculpatului, în privința căruia a fost deschis dosar de căutare, în urma investigațiilor de căutare stabilindu-se că persoana căutată se află în Federația Rusă. Astfel, a avut loc suspendarea și amânarea nejustificată a procedurii de urmărire penală, toate aceste cheltuieli suportate de stat datorându-se culpei inculpatului. Eschivarea de la prezentarea organului de urmărire penală, extrădarea lui Cocean M., care îi este imputabilă exclusiv inculpatului, s-a soldat cu suportarea de către stat a cheltuielilor în mărime de 21.007,40 lei din partea statului, necesare pentru extrădarea acestuia.

Conform prevederilor art. 229 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Totodată, potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, normă generală, care nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa încălcarea termenului rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Inculpatul, acționând cu rea-credință și sustrăgându-se de la urmărirea penală, a cauzat statului cheltuieli judiciare nejustificate necesare pentru extrădarea acestuia în sumă de 21.007,40 lei, iar interpretarea de către apărare că prin constatarea obligației statului de a compensa asemenea cheltuieli, ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a legitima un abuz de drept procesual al inculpatului, dând posibilitate inculpatului să se prevaleze de propria sa culpă.

Astfel, ținând cont de conduita procesuală culpabilă a inculpatului, instanța de apel a conchis ca fiind necesar și rațional de a încasa de la inculpat, în contul bugetului de stat cheltuielile judiciare legate de extrădarea acestuia din Federația Rusă în Republica Moldova în mărime de 21.007,40 lei, confirmate prin probe verosimile, ca fiind cheltuieli imputabile inculpatului.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat, că potrivit art. 227 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea

bunei desfășurări a procesului penal și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

Astfel, potrivit ordonanțelor de pornire a urmăririi penale din 30.09.2010 și 19.10.2010, el nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova, fiind plecat la 22.07.2010.

Ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit și de recunoaștere în calitate de învinuit i-au fost aduse la cunoștință după extrădarea sa din Federația Rusă, care a avut loc la 24.08.2016.

Astfel, instanța de apel, eronat a conchis că el s-a eschivat de la urmărirea penală, și a părăsit teritoriul Republicii Moldova cu scopul de a evita răspunderea penală, săvârșind astfel un abuz procesual, punând statul în situația de a suporta cheltuieli pentru căutarea internațională, reținerea și extrădarea lui.

Legislația, inclusiv cea procesual-penală, nu prevede încasarea de la inculpat a cheltuielilor ce țin de extrădarea sa, iar asistența juridică internațională în materie penală nu cade sub imperiul cheltuielilor judiciare.

Or, potrivit art. 535 Cod de procedură penală, cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice le suportă partea solicitantă pe teritoriul țării sale dacă nu este stabilit un mod de acoperire a cheltuielilor în condiții de reciprocitate sau prin tratat internațional.

În conformitate cu art. 11 lit. c) din Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală nr. 371 din 01.12.2006, statul solicitant suportă cheltuieli de îndeplinire a cererii de asistență juridică, precum cheltuielile de transfer al persoanelor pe teritoriul statului solicitant.

La fel, conform practicii ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare poate fi menționată și Decizia CSJ nr. 1ra-1319/2017 prin care s-a dispus respingerea recursului procurorului ca inadmisibil privind încasarea cheltuielilor de extrădare de la inculpatul Merciucari A.

Astfel, instanța de apel incorect a consemnat în partea descriptivă a deciziei adoptate, despre faptul că apelul procurorului urmează a fi admis parțial, anume în partea ce se referă la dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 21.007,40 lei, cheltuieli suportate de stat pentru extrădarea acestuia.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicarea aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 16) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicarea aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală.

Or, conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3), 535 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate. Cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice le suportă partea solicitantă pe teritoriul țării sale dacă nu este stabilit un alt mod de acoperire a cheltuielilor în condiții de reciprocitate sau prin tratat internațional.

Potrivit art. 11 alin. (1), 82 alin. (1) din Legea 371-XVI din 01.12.2006, în vigoare din 02.02.2007, cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, cheltuielile de îndeplinire a cererii de asistență juridică sunt suportate, de regulă, de statul solicitat. Cheltuielile aferente procedurii de extrădare efectuate pe teritoriul său le suportă Republica Moldova prin bugetele autorităților și instituțiilor implicate.

Conform art. 24 alin. (1) din Convenția europeană de extrădare din 13.12.1957, în vigoare din 31.12.1997, cheltuielile ocazionate de extrădare pe teritoriul părții solicitate vor fi în sarcina acestei părți.

Prin urmare, cheltuielile de extrădare sunt catalogate ca judiciare, fiind suportate de Republica Moldova prin bugetele autorităților și instituțiilor implicate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Astfel, în situația în care în sentința instanței de fond lipsește cu desăvârșire motivarea în fapt și drept a soluției privind respingerea cererii procurorului în aspectul vizat (*pct. 2. din decizie*), instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, a statuat că, în speță, cheltuielile judiciare urmează a fi recuperate de la inculpat, având în vedere că acesta s-a eschivat de la urmărirea penală, părăsind teritoriul Republicii Moldova cu scopul de a evita răspunderea penală, săvârșind astfel un abuz procesual, punând statul în situația de a suporta cheltuieli pentru căutarea internațională, reținerea și extrădarea lui, corect ținând cont de particularitățile cazului dat.

Mai mult, recursul ordinar al inculpatului, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5. din prezenta decizie*, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în acest recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Cu referire la argumentul recurentului că: *„potrivit practicii ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare poate fi menționată și Decizia CSJ nr. Ira-1319/2017 prin care s-a dispus respingerea recursului procurorului ca inadmisibil privind încasarea cheltuielilor de extrădare de la inculpatul Merciucari A.”*, se reține că aplicarea prevederilor art. 227 și 229 Cod de procedură penală, în cauza de pe rol în mod diferit de alte cauze penale, nu constituie în sine o eroare de drept, ci prezintă o procedură de drept, expres prevăzută în dispozițiile normelor nominalizate, de soluționarea a chestiunilor privind cheltuielile judiciare de către instanța de judecată în temeiul circumstanțelor stabilite în fiecare caz aparte.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura cheltuielilor judiciare, și că recursul ordinar menționat este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul ordinar este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Coceban Marcel Xxxxxx, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 23 mai 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco